

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Nagy Imre ügyvéd által képviselt I. rendű, a dr. János Katalin ügyvéd által képviselt II. rendű felpereseknek, a dr. Bárdos Rita ügyvéd által képviselt alperes ellen, biztosítási összeg megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2009. március 24. napján meghozott, 7.G.41.164/2003/137. számú ítélete ellen, az alperes részéről 141. és 142. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezései közül a II. rendű felperes üzemszüneti vesztesége, elsőfokú perköltsége, és a kereseti illeték tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja. Egyebekben az első fokú ítéletet részben megváltoztatja, és az alperes kötelezését az I. rendű felperes javára a jogerőre emelkedett 1.139.322 (egymillió-százharminckilencezer-háromszázhuszonkettő) forintra és ennek 2003. július 14-től 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-től a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatot 7 %-kal meghaladó mértékű kamatára, míg a II. rendű felperes javára 1.223.980 (egymillió-kétszázhuszonháromezer-kilencszáznyolcvan) forintra és ennek 2004. július 22-től a késedelemmel érintett naptári félét megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatot 7 %-kal meghaladó mértékű kamatára leszállítja. Az I. rendű felperes által térítendő elsőfokú részperköltség összegét 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forintra felemeli. Ezt meghaladóan ez elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 474.000 (négy százhetvennégyezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a csatlakozó fellebbezés le nem rótt 228.120 (kettőszázhuszonnyolcezer-százhusz) forint eljárási illetéke az állam terhén marad.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes egy darab komplett gáz blokk-fűtőművet és egy gázmotort értékesített egy perben nem álló lízingcég részére, amely ugyanezekre a berendezésekre lízingszerződést kötött a II. rendű felperessel. A felperesek és a lízingcég kiegészítő megállapodást kötöttek, melynek értelmében az I. rendű alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a II. rendű felperessel szembeni felmondás esetén társ-lízingbevevőként belép a lízingszerződésbe. Emellett az I. rendű felperes a II. rendű felperessel átalánydíjas karbantartási szerződést is kötött. Az I. rendű felperes géptörés és vagyonbiztosítási szerződést kötött az alperessel, melyben utóbbi a géptörés biztosítás keretében géptörés, illetve gépbaleset esetére, míg a kiegészítő üzemszüneti biztosítás keretében az ezekkel összefüggő üzemszünet miatt elmaradt haszonra, az alkalmazottak munkabérére és közterheire, valamint egyéb költségekre vállalt biztosítási fedezetet. 2002. február 12-én a BAG 1200 P típusú blokk-fűtőmű gázmotorja meghibásodott.

A felperesek az ezzel összefüggő biztosítási összeg megfizetése iránt terjesztettek elő keresetet.

Az elsőfokú bíróság jogerős közbenső ítélettel állapította meg, hogy a gázmotor meghibásodása biztosítási esemény, amellyel összefüggésben az alperest a biztosítási szerződés alapján a vagyoni károkért az I. rendű felperessel szemben, míg az üzemszüneti károkért a II. rendű felperessel szemben fizetési kötelezettség terheli.

A felperesek többször módosított keresetükben arra kérték kötelezni az alperest, hogy a biztosítási eseménnyel összefüggésben fizessen meg az I. rendű felperesnek 12.422.853 Ft-ot, míg a II. rendű felperesnek 23.157.262 Ft-ot.

Az alperes ellenkérelmében azért kérte az I. rendű felperes keresetének a szállítási, darukölcsönzési, valamint szakértői díjakat meghaladó elutasítását, mert a géptöréssel kapcsolatos kár nem az I. rendű felperesnél, hanem a tulajdonos lízingcégnél merült fel, másodlagosan a gép gazdaságos javíthatóságára hivatkozva vitatta az új beszerzési érték megtérítésének kötelezettségét. A II. rendű felperes keresetének 10.000.000 Ft-ot meghaladó elutasítását azért kérte, mert vitatta a szakértői kárszámítás helyességét.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 8.090.704 Ft-ot, a II. rendű felperesnek pedig 23.157.262 Ft-ot, valamint mindennek 2002. február 15-től járó kamatát. Döntését a következőkkel indokolta: Jogerős közbenső ítélet állapította meg, hogy a biztosítási szerződés alapján az alperes az I. rendű felperessel szemben a géptöréssel kapcsolatos, a II. rendű felperessel szemben pedig az üzemszüneti veszteséggel összefüggő károk megtérítésére köteles. 1.139.322 Ft erejéig azért volt megalapozott az I. rendű felperes keresete, mert a hiba feltárásával kapcsolatos költségeit okiratokkal

igazolta. A további kereset részben volt megalapozott, mivel az aggálytalan szakvélemény szerint a gázmotor 7.551.382 Ft költséggel gazdaságosan javítható volt, ezért az I. rendű felperes ennek megtérítését igényelheti. Az így felmerült kárból 500.000 Ft önrészt levonva, az alperes 8.190.704 Ft biztosítási összeg megfizetésére köteles. Miután a biztosítási szerződés nem tartalmaz eltérő rendelkezést, az alperes a Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a káresemény bekövetkezésétől kezdődő késedelmi kamat megfizetésére is köteles.

Mivel a tényleges üzemszünet tartama nem korlátozható a javítás időtartamára, és a hiba feltárása során nem merült fel a mentesüléséhez vezető biztosított mulasztás sem, az alperes az 5 napos önrésszel csökkentett hat napos időtartamra köteles megtéríteni az üzemszüneti károkat. Az aggálytalan szakvélemény szerint a II. rendű felperes elmaradt haszna 12.569.197 Ft volt. A II. rendű felperes számlákkal igazolta, hogy az üzemszünet ideje alatt lízingdíj fizetési kötelezettsége állt fenn, amely a bérleti díjjal esett egy tekintet alá, mivel a lízingszerződés alapján a II. rendű felperes nem szerzett tulajdonjogot a berendezéseken. Ezért az alperesnek az üzemszüneti biztosítási szerződés IV. 10. c) pontja szerint kell megtérítenie az ezzel összefüggő 9.364.085 Ft kárt. Az alperes ugyancsak köteles az okiratokkal igazolt 1.223.980 Ft amortizációs költség megtérítésére.

Az ítélet részbeni megváltoztatása iránt az alperes fellebbezést, az I. rendű felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő. Az alperes a fellebbezésében elődegesen az I. rendű felperest megillető biztosítási összegnek 1.139.322 Ft-ra a II. rendű felperest megillető maraszalási összegnek 10.000.000 Ft-ra történő leszállítását és a kamatfizetés kezdő pontjának 2007. május 10. napjában történő meghatározását, míg másodlagosan a kamatfizetés kezdő időpontjának 2009. január 1. napjában történő meghatározását kérte. Vitássá tette, hogy az I. rendű felperes a becsatolt engedményező nyilatkozatok alapján keresetindítási joggal rendelkezne. Hangsúlyozta továbbá, hogy az I. rendű felperest a gép javításával összefüggésben nem érte kár, mivel annak költségeit nem ő viselte. A II. rendű felperes keresetével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy igényét a biztosítási szerződésnek megfelelően nem jelentette be. Emellett vitatta az üzemszüneti veszteséggel kapcsolatos szakvéleményt. A szabályzat által a szolgáltatás teljesítésének előfeltételéül előírt nyilvántartás hiányában a II. rendű felperes üzemszünettel összefüggő kárát 10.000.000 Ft erejéig ismerte el. Támadta továbbá a lízingdíj megtérítésére kötelező rendelkezést. Álláspontja szerint az üzemszüneti feltételek 10. c) és 12. a) pontjai alapján a gázmotor beszerzési költségei megtérítésére nem köteles. A VIII.23. pont alapján azért sem köteles térítésre, mert üzemszünet hiányában is felmerült volna a lízingdíj, ennek megtérítése esetén pedig kedvezőbb helyzetbe kerülne a II. rendű felperes, mint az üzemszüneti esemény bekövetkezése nélkül.

Az I. rendű felperes csatlakozó fellebbezésében az alperes kötelezésének 11.892.554 Ft-ra történő felemelését kérte. Arra hivatkozott, hogy a gázmotor nem volt gazdaságosan javítható, ezért az alperes biztosítási szolgáltatását az újra beszerzési értékből kiindulva kell meghatározni.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult az ellenérdekű fél perorvoslata által érintett körben.

Fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az első fokú ítéletnek az alperest az I. rendű felperes javára 1.139.322 Ft megfizetésére kötelező, továbbá az I. rendű felperes keresetét 530.299 Ft erejéig elutasító rendelkezése.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés részben megalapozott, míg a csatlakozó fellebbezés alaptalan.

Az alperes a fellebbezésében az I. rendű felperes keresete tekintetében elsődlegesen a keresetelési jog hiányára hivatkozott. A Pp. 3. § (1) bekezdése szerinti keresetindítási jogosultság fennállásáról a kereset jogalapja körében kell dönten. Az elsőfokú bíróság jogerős közbenső ítélettel állapította meg azt, hogy az I-II. rendű felperesek keresetének jogalapja fennáll. Ezáltal jogerősen elbírálásra került az I. rendű felperes keresetelési jogának kérdése is. Ezáltal az összecszerűség tekintetében hozott ítélet elleni fellebbezésben ez már nem vitatható.

Az alperes a keresetindítási jog fennállása mellett azt is vitatta fellebbezésében, hogy a BAG 1200 P típusú gázmotor meghibásodásával összefüggésben a károk az I. rendű felperesnél keletkeztek; továbbá a károsult tulajdonos az ezzel kapcsolatos igényét engedményezhette-e.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes és az alperes között a Ptk. 536. § (1) bekezdése, valamint 548. §-a szerinti vagyonbiztosítási szerződés jött létre. Figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes a lízingszerződésbe társlízingbe vevőként belépett, fennállt a vagyonbiztosítási szerződés megkötéséhez az utóbbi rendelkezés által megkövetelt biztosítási érdeke. Ebből azonban kizárólag az következik, hogy szerződőként jogosult volt biztosítási szerződést kötni. Mivel a lízingcég a biztosítási szerződésben nem került biztosítottként feltüntetésre, az I. rendű felperes nem csupán szerződő, hanem biztosított volt. Ahhoz azonban, hogy a biztosítási összegre is igényt tarthasson az is szükséges, hogy a biztosítási eseménnyel neki keletkezzék kára, tehát az ő vagyonában következzen be értékcsökkenés. A lízingcégnek az alperes által 119. sorszámu beadványa mellékleteként becsatolt 2008. augusztus 12-i nyilatkozata alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a káresemény időpontjában a biztosított vagyontárgy tulajdonosa a lízingcég volt, továbbá a berendezés javítási költségeit is az viselte. Ez alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a biztosítási esemény következtében a kár nem az I. rendű felperesnél merült fel. A biztosítási szerződés alapján a biztosító a biztosított vagyonában bekövetkező károkért nyújt fedezetet. Ezért az alperes nem kötelezhető a szerződés alapján a károsult lízingcégnél felmerült károk megtérítésére. Mivel a lízingcég biztosítási jogviszony hiányában nem igényelhet kárai megtérítését az alperestől, a kárral kapcsolatos igénynek a biztosítottra történő engedményezése sem váltja ki az alperes helytállási kötelezettségét a biztosítási szerződés alapján. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a biztosítási szerződés alapján az I. rendű felperesre történt

engedményezésre figyelemmel a biztosítási fedezettel nem rendelkező lízingscégnél keletkezett károk megtérítésére kötelezte az alperest.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az I. rendű felperes keresetét ebben a körben elutasította.

Emiatt nem lehetett alapos az I. rendű felperesnek a biztosítási összeget támadó csatlakozó fellebbezése sem.

Az alperes a II. rendű felperes keresetével szemben arra hivatkozott, hogy szolgáltatási kötelezettségének előfeltételül szabott nyilvántartások vezetését elmulasztotta, továbbá biztosítási összegre való igényét sem jelentette be. Mindezek a kérdések az alperes helytállási kötelezettségének fennállása tekintetében értékelendők, amit az elsőfokú bíróság jogerős közbenső ítélettel már elbírált, ezért az eljárásnak ebben a szakaszában e kérdések nem tehetők vitássá. Erre figyelemmel az ítéltábla az alperes fellebbezésének a jogerősen elbírált jogalapot érintő részét nem vizsgálta, illetve a bejelentés elmulasztására vonatkozó fellebbezését a szolgáltatás esedékessé válása, és ehhez kapcsolódóan a kamatfizetés kezdő időpontja körében vette figyelembe.

Az alperes a fellebbezésében tartalmilag támadta ugyan az elsőfokú bíróság amortizációs költség megtérítésére vonatkozó rendelkezését, ezzel kapcsolatos fellebbezési indokolást azonban nem terjesztett elő. Ezért az ítéltábla ebben a körben a fellebbezését hiányos tartalma alapján bírálta el. Az elsőfokú bíróság az üzemszüneti kiegészítő biztosítási IV.10. c) pontja alapján jogszabálysértés nélkül kötelezte az alperest a szerződésben megtéríteni vállalt amortizációs költségek megfizetésére.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az alperest a lízingdíj megtérítésére kötelezte. Az üzemszüneti biztosítási szerződési feltételek IV. 12. a) pontja értelmében nem terjed ki a biztosítás egyebek között a beruházásokra és a tárgyi eszközök beszerzési költségeire. A nem vitás tényállás szerint a II. rendű felperes lízingszerződés keretében szerezte be a blokk-fűtőművet, amelynek gázmotorja meghibásodott. Nem értett egyet a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint arra figyelemmel, hogy a lízingszerződés felmondása miatt a II. rendű felperes nem tudta megszerezni a gép tulajdonjogát, az általa kifizetett lízingdíj a bérleti díjjal esik egy tekintett alá. A biztosítási esemény bekövetkezésekor, de az üzemszünet idején is fennállt a II. rendű felperes lízingszerződése, ezáltal a tulajdonjog megszerzésének lehetősége számára adott volt. A szerződés alapján kifizetett lízingdíj ezért olyan beruházási költség volt, amelynek megtérítését a biztosítási szerződés említett rendelkezésében foglalt kizárás következtében nem követelheti az alperestől. Helytállóan hivatkozott emellett az alperes a fellebbezésében a biztosítási feltételek VIII. 23. pontjára is, mely szerint a II. rendű felperes nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, mintha be sem következett volna üzemszüneti esemény. Mivel a II. rendű felperesnek üzemszünet hiányában is fizetnie kellett volna a lízingdíjat, a káron szerzésnek az említett rendelkezéssel a szerződésbe külön is beépített tilalmába ütközne a lízingdíj

megtérítése. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű felperes lízingdíj megtérítésére irányuló keresetét elutasította.

Az igazságügyi szakértő a II. rendű felperes üzemszüneti veszteségének kiszámításánál a villamos energia előállításal elérhető árbevétel és üzemi eredményt vette figyelembe, és figyelmen kívül hagyta a hőtermeléssel elérhető jövedelmet. Ezért alaptalanul hivatkozott az alperes a fellebbezésében a hőigény szezonális csökkenésének figyelmen kívül hagyására.

Az alperes fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy a szakvélemény figyelmen kívül hagyja a BAG 900 típusú berendezés üzembe állítását a meghibásodott berendezés helyett. Sérelmezte továbbá, hogy a BAG 900-as gázmotor által termelt villamos energia mennyiség megállapításához szükséges bizonyítási indítványát, az Energiahivatal megkeresését mellőzte a bíróság. A perben nem áll rendelkezésre elegendő adat annak megállapításához, hogy a II. rendű felperes a BAG 900-as motorral a káreseményt megelőzően is állított-e elő villamos energiát, vagy azt a BAG 1200-as motor meghibásodása után, annak pótlására helyezte-e üzembe. Annak felderítése nélkül, hogy a BAG 900-as motor által a másik motor mellett is termelte volna a villamos energiát vagy e motor csupán a másik helyettesítésére került beállításra, nem lehet megalapozottan állást foglalni a II. rendű felperes üzemszüneti vesztesége tekintetében. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes által ezzel összefüggésben felajánlott releváns bizonyítás mellőzése olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely ebben a körben a tárgyalás megismétlését teszi szükségessé. Emellett a szükséges további bizonyítás terjedelme a fellebbezési eljárás kereteit meg is haladja.

Az ebben a tekintetben megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az üzemszüneti veszteség megállapításához szükséges releváns bizonyítást le kell folytatnia, ezt követően lesz abban a helyzetben, hogy e tekintetben megalapozott döntést hozzon.

Tévedett az elsőfokú bíróság a kamatfizetés kezdő időpontja megállapításánál mind az I., mind a II. rendű felperes tekintetében. A Ptk. 553. § (1) bekezdése értelmében, ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító a szabályzatban megállapított időben köteles a szolgáltatását teljesíteni. A géptörés biztosítási feltétel 21. pontja úgy rendelkezik, hogy a biztosító a megállapított kártérítési összeget annak megállapításától számított 60 napon belül a biztosított bankszámlájára forintban utalja át. Ezért az elsőfokú bíróság a biztosítási szolgáltatás esedékességét mindkét felperes tekintetében helytelenül állapította meg. Az alperes a hozzá érkezett dokumentáció átvizsgálását követően a 2003. április 15-én kelt levelében nyilatkozott akként, hogy a kár kifizetésére nem lát lehetőséget. Legkésőbb ebben az időpontban lehetséges lett volna a kár összegének kiszámítása, ezért az ítéltábla e levél keltétől számított 60. napot, 2003. július 14-ét tekintette a biztosítási szerződés által meghatározott esedékességi időpontnak. Az alperes az ezt követő naptól késedelembe esett, ezért

ekkoról tartozik a késedelmi kamat megfizetésére [Ptk. 298. §, 301. § (1) bekezdés, illetve 301/A. § (2) bekezdés] .

A II. rendű felperes tekintetében irányadó üzemszüneti biztosítási feltételek VIII. 25. pontja alapján a II. rendű felperes köteles volt a kártérítési összeg megállapításához szükséges okmányokat, valamint üzleti könyveit az alperes rendelkezésére bocsátani. A XI. 41. pont értelmében az utolsó okirat benyújtását követő 15. napon esedékes a kártérítési összeg. A II. rendű felperes az alperesnél kárigényét nem jelentette be, az ezzel összefüggő okiratait sem bocsátotta az alperes rendelkezésére. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a kamatfizetés kezdő időpontját a kereset 2004. július 21-i előterjesztését követő napban határozta meg.

Az ítéltábla az I. rendű felperes, illetve alperes megváltozott pernyertességének, pervesztességének arányára figyelemmel az elsőfokú részperköltség összegét is megváltoztatta.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a folytán a fellebbezési eljárásban is irányadó 213. § (2) bekezdése alapján részítéletet hozott, és az I. rendű felperes keresete, valamint a II. rendű felperes amortizáció és lízingdíj megtérítésére irányuló kereseti kérelme tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg az üzemszüneti veszteség tekintetében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

Az ítéltábla részítéletével az I. rendű felperes keresetét teljes terjedelmében elbírált, ezért ebben a körben a Pp. 239. §-a folytán irányadó 78. § (1) bekezdése alapján a teljes egészében pervesztes I. rendű felperest az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére kötelezte. A II. rendű felperes és az alperes viszonylatában azonban a pernyertesség -pervesztesség aránya a részbeni hatályon kívül helyezésre figyelemmel nem állapítható meg, ezért a másodfokú perköltségről rendelkezni nem lehetett.

, 2009. szeptember 23.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke Dr. Németh László s. k. előadó bíró Dr.
Szücs József s. k. bíró